ADMIRAAL PEDRO LOUIS BRION.

1821—27 September—1921.

DOOR

P. A. EUWENS, O. P.

V. (*Slot*).

Van allen, die een leidende rol gespeeld hebben in den Onafhankelijkheidsoorlog van Venezuela, is er misschien geen enkele geweest, die zooveel tevredenheid en voldoening aan Bolivar bezorgd heeft, geen enkele die zoo'n machtigen invloed gehad heeft op het succes van den oorlog, geen enkele die door zijn crediet als vermogend koopman en vermaardheid als vlootvoogd de opinie van het buitenland ten gunste van de zaak van den opstand zoozeer deed omslaan als juist Admiraal Brion.

Nog vóór zijn vertrek naar Guayana schreef Bolivar aan Brion: „Cuanto V. E. ha ejecutado hasta aqui con respecto al establecimiento del Almirantazgo, es tan interesante como juicioso. La Marina en manos de V. E. será bien pronto respetable, el Almirantazgo estará formalmente establecido y la República gozando de tus ventajas.” — „Wat Uwe Exc. tot nu toe tot stand gebracht heeft in het belang van de oprichting van de Admiraliteit, is even belangrijk als verstandig. In handen van U. E. zal onze Marine spoedig eerbied afdwingen, de Admiraliteit degelijk ingericht worden en de Republiek er de voordeelen van plukken.”¹⁾ Nog om een andere reden kon Bolivar met zoo'n gerust hart alles aan Brion overlaten, omdat deze bij het aanschaffen van munitie en andere krijgsvoorraad tevens voor de betaling zorg droeg, wat

¹⁾ *Documentos* N°. 1177.

aan Bolivar zelf in de meeste gevallen vrijwel onmogelijk was geweest, maar aan Brion door zijn bijna onbeperkt crediet in het buitenland veel minder bezwaar opleverde. Wel voegde Bolivar bij elke opdracht meestal er de stellige verzekering aan toe van prompte betaling, doch deze kwam in den regel niet in den vorm van contanten, maar wel als een schuldbekentenis ten laste van de Republiek, die eigenlijk nog niet eens bestond, „Puede ,pues, V. E. contratar cuantas armas y municiones pueda, seguro de su pago.” U. E. kan zooveel mogelijk wapenen en amunitie bestellen, de betaling is zeker.”¹⁾

De nederlaag van de Spaansche vloot in de monding van den Orinoco, waartoe Brion door de komst van zijn eskader den genadeslag gegeven had, de verovering van het rijke Guayanagebied bracht een nog gunstiger ommekeer in het buitenland te weeg voor den Venezolaanschen opstand. Al heel spoedig kwamen de Engelsche schepen van Trinidad den Orinoco opgevaren om handelsrelaties aan te knopen. De onderhandelingen met Engelsche kooplieden in Londen slaagde zóó boven alle verwachting, dat Bolivar met hen een leening kon sluiten van 600,000 pesos, eerst af te betalen vier jaar nadat de Republiek als onafhankelijk zou erkend zijn. Hiervoor zou in Engeland een expeditie van officieren, troepen en bewapening voor Venezuela worden uitgerust. Een andere leening van 200,000 pesos met een vermogend handels-huis in Londen, waarvan de firmanten leden van het Parlement waren, diende om een legercorps van 700 man in Engeland aan te werven.²⁾

Welk een vertrouwen de Opperste Chef aan Brion schonk, bleek opnieuw toen Bolivar in November van datzelfde jaar zijn veldtocht naar de llanos van het Westen langs het stroomgebied van de Apure begon. Alvorens daarheen te vertrekken, stelde hij een Regeeringsraad in van 13 leden en benoemde Brion tot Voorzitter voor Oorlog en Marine, die tijdens Bolivar's afwezigheid de staatszaken moest regelen en ook wanneer

¹⁾ *Documentos*, N°. 1177.

²⁾ *Documentos*, N°. 1333.

hij bij die expeditie op het onverwachtst zou komen te overlijden, het Bestuur in handen nemen. ¹⁾).

* * *

Tot ons leedwezen kunnen wij de volgende jaren 1818—1821 niet anders dan zeer beknopt en vluchtig behandelen. Niet omdat ze de minst belangrijke zijn van Brion's leven, eer het tegendeel, maar omdat zij van meer algemeene bekendheid zijn en wij vreezen dat deze biographie een al te groote uitgebreidheid zou verkrijgen.

Toen in April 1818 Generaal ZEA als Vice-President der Republiek met het Bestuur belast was, zond hij Brion met zijn schepen naar de Antillen om krijgsmateriaal te koopen, de patriotten, die waren uitgeweken, weer naar Venezuela terug te brengen, recruten voor het leger aan te werven en het vreemdelingenlegioen, dat uit Engeland verwacht werd, veilig naar Guayana te geleiden. Hij volbracht ook deze zending zooals altijd tot volkomen tevredenheid van zijn lastgever. Opnieuw moest hij daarvoor bij gebrek aan de noodige fondsen zijn eigen persoonlijk vermogen aanspreken. In dienzelfden tijd bracht hij ook een vertrouwelijk agent van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, om met Bolivar over een te sluiten contract te onderhandelen, naar Venezuela.

Dat Generaal Bermudez Guiria kon bezetten, aan de realisten in Cumaná den toevoer van hulpmiddelen kon afsnijden, den handel van Angostura zoo krachtig kon bevorderen en beschermen, was uitsluitend te danken aan de activiteit van Brion met zijn vloot. Brion stond altijd op het eerste teeken gereed, weigerde nooit, legde nimmer moeielijkheden in den weg. Men leze in *El Universal* van Carácas van 23 Mei van het vorig jaar het verslag van zijn verovering van de citadèl (Morro) van Barcelona op 18 Juli 1819, welk een beleid en heldenmoed hij daarbij aan den dag legde. Ook door zijn eenvoud en bescheidenheid

¹⁾ *Documentos*, N°. 1329.

maakt dit rapport een voortreffelijken indruk, terwijl hij de verdiensten van zijn officieren op de eerste plaats helder in het licht stelt.

Generaal Urdaneta zou met het Engelsch expeditieleger naar het eiland Margarita oprukken, doch de middelen ontbraken om de troepen te betalen en de operaties te beginnen. Bolivar draagt Brion op voor al het noodige te zorgen. En het ontbrak Urdaneta aan niets. Uit eigen middelen had Brion in alles voorzien. Zijn groot crediet had hem daartoe in staat gesteld.

De krachtige actie van Brion's vloot op de Magdalenarivier leidde tot bevrijding van Colombia, ondanks de onhebbelijke tegenwerking van Generaal Montilla, den bevelhebber van het veldleger, de vernieling van de Spaansche vloot op deze rivier, de bezetting van Rio Hacha op 12 Maart 1820, de duizenden moeielijkheden, die hij te overwinnen had om de discipline te handhaven in het oproerige Iersche legercorps, de forceering van den toegang tot het meer Ziénega, de verovering van Santa Marta op 11 November van datzelfde jaar, die tot den wapenstilstand van 29 November met Morillo leidde, zijn aankomst met zijn vloot in Maracaibo, waardoor ook de verovering van Coro op 11 Mei 1821 mogelijk werd, dat alles vult schitterende bladzijden in het roemrijke leven van Brion. Al die schitterende wapenfeiten waren de laatste voorbereiding voor de verovering van de hoofdstad Carácas en den beroemden veldslag van Carabobo, die op 24 Juni 1821 een einde maakte aan de Spaansche overheersching in Venezuela en Colombia. Curaçao werd in die dagen weer de wijkplaats voor de Spanjaarden. Van Coro waren hier reeds 500 vluchtelingen aangekomen. Na den slag bij Carabobo zochten meer dan 2000 koningsgezinden hier een goed heenkomen.

Eerst toen geen vijand meer te duchten viel, dacht Brion er aan een bezoek te brengen aan Bogotá, de hoofdstad van Colombia. De Regeering wenschte den Admiraal haar hulde en dank te brengen, aan hem, die zoo krachtdadig tot de bevrijding van het land had meegewerkt. Brion van zijn kant wilde trachten een regeling te treffen,

die kon leiden tot afbetaling der aanzienlijke sommen, die hij voor de bevrijding van het land had opgeofferd.

* * *

Brion had zeker in de vrijgeworden Republiek een schitterende positie kunnen bekleeden. Zijn groote verdiensten gaven hem daar zeker het volste recht op. De vriendschap met Bolivar en diens hooge waardeering van het werk van Brion maakte de vooruitzichten niet minder gunstig. Maar eerezucht, noch verlangen naar roem, of persoonlijke ijdelheid, evenmin als hebzucht of eigenbelang, is ooit het streven van Brion geweest. Hij heeft nimmer gezocht de eerste te willen zijn, hij is altijd slechts een onbaatzuchtig dienaar geweest van de opkomende Republiek. „Gij zult mij nauwelijks gelooven”, zoo schreef hij in 1820 aan Bolivar, „dat ik niets meer dan vijf hemden bezit, want ik kan geen enkelen stuiver voor mij zelf besteden, zoolang er zooveel noodig is voor het leger”. Aan zijn broer Theodorus op Curaçao schreef hij in Februari 1819: „Onze vloot is zeer gelukkig geweest op haren kruistocht. Wij hebben een aantal rijke prijzen gemaakt, maar ik kan geen stuiver van hier zenden, want het onderhoud der zeemacht en der vreemde troepen, die zich hier bevinden, kost mij dagelijks 1000 daalders (pesos)”.¹⁾

Ook de grootsche eerbewijzen, die hem bij zijn bezoek aan Bogotá ten deel vielen, konden evenmin zijn ijdelheid prikkelen. Brion had zijn doel bereikt. Hij zag Venezuela en Colombia van zijn overheerschers bevrijd. Dat was het doel, waarom hij in 1814 Venezolaansch burger was geworden.

Sinds geruimen tijd liep hij met de gedachte rond zich uit het krijgsgewoel en de politiek terug te trekken. Den 30n Mei 1821, dus nog vóór zijn bezoek aan Bogotá, schreef hij van uit Maracaibo aan zijn broer Theodoor op Curaçao: „Ik denk hier niet lang te blijven. Ik ben den

¹⁾ *Curaç. Ct.*, 30 April 1836.

krijgsdienst moede en wenschte wel mijn overige dagen aan bezigheden van den landbouw toe te wijden, of als het ware den degen met den ploeg te verwisselen. Volgens alle berekeningen moet deze veldtocht binnen een paar maanden beslist zijn. Heb dus maar een weinig geduld, waarde Broeder. Spoedig zijn wij bij elkander”.

Deze verwachting, wat den veldtocht betreft, ging nog spoediger in vervulling. Nog vóór een maand verstreken was, bracht Carabobo reeds de eindbeslissing. Na zijn terugkomst van Bogotá keerde Brion in den schoot zijner familie terug.

De Curaçaosche Courant van Zaterdag 1 September 1821 bevatte het volgende bericht: „Op 11. Zondag (26 Augustus) kwam hier aan de schoener *Independence*, onder Deensche vlag, van Maracaibo, laatst van (via) Cumarebo, hebbende aan boord Louis Brion, Admiraal van de Colombiaansche Zeemilitie, die op dit eiland gekomen is ter herstelling zijner gezondheid.”

De rust, waarnaar hij zoo smachtend verlangd had na de geweldig inspannende jaren van den oorlog, mocht hij helaas niet anders vinden dan in den dood Juist een maand later publiceerde de *Curaçaosche Courant* in haar nummer van Zaterdag 29 September 1821 het volgende simpele berichtje: „Ongeveer ten 9 uur in den avond van Donderdag 27sten dezer overleed de Admiraal Pieter Louis Brion, Opperbevelhebber van de Colombiaansche Zeemacht, in den ouderdom van 39 jaar, zeer betreurd door zijn bloedverwanten en allen, die het genoeg hadden hem te kennen. Zijn stoffelijk overblijfsel werd gisteren namiddag op de plantage *Rozentak*, de familiebegraafplaats, ter aarde besteld, gevolgd door een aanzienlijke menigte van inwoners dezes eilands”.

Uit dit doodsbericht blijkt wel, dat Brion op *Rozentak* begraven werd, maar niet dat hij daar ook gestorven is. Zijn broer Theodoor woonde destijds in het groote huis aan de Breedestraat, hoek Nanniesteeg, waar thans de Heer Willem van Eps woont. Doch uit zijn 2e testament van 1821 blijkt dat Louis Brion tijdens zijn laatste ziekte verpleegd werd ten huize van den Heer William Smith,

koopman en ook daar gestorven is. Het is mij niet bekend, waar deze woonde. Uit oude koopbrieven zou dit wel kunnen achterhaald worden.

De meeste Curaçaoënaars hebben nooit van een plantage *Rozentak* (niet *Rosendaal*) gehoord, weten althans niet, waar deze lag. De volgende duidelijke plaatsbeschrijving uit Teenstra, *De Nederlandsche West-Indische Eilanden*, dl. I, bl. 88, lost alle moeielijkheid op. De schrijver zegt, dat „*Rozentak* in de laagte dicht aan het Schottegat ligt.”

En op bl. 89: „Noordwaarts van *Rozentak* komt men op een kleinen dorren heuvel, waarop men de familiegraven van Admiraal Brion vindt, welke met gele mopsteen en gevloerd zijn en geen inscriptiën hebben. Aan de Noordelijke helling van dezen heuvel heeft men tusschen de tuinen *Rozentak*, *Koeimans* en *Bleinheim* het ommuurde Kerkhof der Israelieten”. Wij kunnen hier nog bijvoegen, dat *Rozentak* sedert tal van jaren een deel van *Bleinheim* uitmaakt.

Veertien dagen na zijn overlijden plaatste een inzender (K. A. E.) in het nummer van 13 October in de *Cur. Ct.* een 10 regelig vers van zware Alexandrijnen als *Grafschrift*, dat meer van goeden wil en waardeering dan van hooge poëzie getuigt.

* * *

Nog vóór het congres van Colombia, in Cucutá vergaderd, het overlijden van Brion vernomen had, vaardigde het den 13n October een decreet uit, waarbij de post van Oppercommandant der Zeemacht van de Republiek, die toevertrouwd was geweest aan den ijver, activiteit en het patriotisme van Admiraal Brion, werd opgeheven. Verder werd 1°. aan Admiraal Louis Brion, op de meest uitdrukkelijke wijze de hoogste dank gebracht voor de belangrijke diensten, die hij aan Colombia door zijn fortuin en vaderlandsliefde in de meest rampspoedige tijden van den opstand bewezen heeft. 2°. Zoolang Admiraal Brion geen anderen gelijkwaardigen rang in het

leger gekregen heeft, zal hij alle eerbewijzingen blijven genieten van Kapitein Generaal van de Marine. 3°. Het Congres draagt de Uitvoerende Macht op om aan Admiraal Louis Brion een eeresabel aan te bieden als bewijs van de dankbaarheid der Natie.

Zoodra in Bogotá de tijding aankwam van Brion's dood, wijdde de *Gazeta de Colombia* een zeer waardeerend artikel aan zijn nagedachtenis. Den 29 November werd in de kerk van den H. Augustinus in Bogotá een plechtige lijkdienst gehouden, waarbij de President en Vice-President en alle grootwaardigheidsbekleeders der Republiek tegenwoordig waren. Pater Fray Ignacio Quiroga sprak de lijkrede uit. Het leger droeg 10, de Marine 15 dagen rouw.

Toen Bolivar door middel van Guillermo Parker het het overlijden vernam van Brion, schreef hij dezen i.d 12 December den volgenden brief:

„Met de diepste smart heb ik het bericht ontvangen van den dood van Z. Exc. Admiraal Louis Brion, wat mij met de innigste droefheid vervuld heeft. Mijn eerste medgezel in de edelmoedige onderneming om Colombia te bevrijden, is niet meer. Doch Colombia is hem de helft van zijn geluk verschuldigd en zal niet ondankbaar zijn jegens dezen zeldzamen man, die méér liefde toonend voor de menschheid en zijn nieuwe medeburgers dan voor zijn eigen fortuin, alles in de waagschaal stelde om zijn nobele gevoelens en zijn dorst naar roem voldoening te geven.

„Alle Colombianen zullen in hun hart voor den Admiraal een altaar oprichten, gewijd aan de dankbaarheid. Ik zelf zal de eerste zijn, voor zoover dit in mijn macht is, om aan het verste nageslacht de eeuwigdurende herinneringen na te laten van al het goede, dat hij voor zijn Vaderland gedaan heeft en van zijn verheven, grootmoedig karakter. Tegelijk met Admiraal Brion zal ten allen tijde de sublieme herinnering van zijn edelmoedigheid blijven voortleven, zoowel als onze heilige verplichting om zijn laatsten wil te volbrengen.

„De familie van onzen Weldoener zal den voorrang genieten bij alle schuldvorderingen, want geen enkele verdient méér de vóórkeur dan de zijne.

„De uitvoerende Macht is belast om de schuldvoordringen van den Admiraal te regelen en ik beloof, zoodra ik van Quito terugkom, de vereffening, zooveel ik kan, te bevorderen om deze schuld af te betalen.

„Gewaardig aan de dochters van den Admiraal, mijn overleden vriend, mijn oprechte deelneming te betuigen met dit zwaar en onherstelbaar verlies en mijn meest eerbiedige gevoelens jegens hun persoon.

BOLIVAR.

Het staat vast, dat Louis Brion succesievelijk zijn geheele vermogen in den Venezolaanschen Vrijheidsoorlog gestoken heeft.

Zijn voorschot voor de eerste expeditie van Haiti wordt opgegeven tot een bedrag van 250.000 gld. Voor de tweede expeditie van einde December 1816 heeft hij stellig eveneens voor een zeer groot bedrag deel genomen ofschoon ik de kosten nergens vermeld vond.

Gedurende de eerste twee jaren van den oorlog was Brion feitelijk de eenige geldschieter. Gedurende de volgende jaren fungeerde hij wel als Voorzitter van het Departement van Marine en Oorlog, maar hij was tevens de eigenlijke Minister van Financiën, alhoewel niet in naam. Wat de geldzaken betrof en de afbetaling der aanzienlijke bestellingen aan oorlogsmateriaal voerde hij de onderhandelingen met het Buitenland. Telkenmale vernemen wij in de brieven van Bolivar aan Brion de opdracht om voor het noodige te zorgen. Hoe zuinig hij die financiën beheerde, blijkt uit den reeds geciteerden brief aan zijn broer van Febr. 1819, dat hij dagelijks voor de soldij der zeemacht en der vreemde troepen 1000 pesos noodig had en er geen stuiver voor hem zelf overschoot.

Tegenover de tallooze opdrachten van Bolivar aan hem tot aankoop van oorlogsbehoeften, vindt men geen enkele van kwijting van schuld. Toen Bolivar na de inneming van Angostura uit de geconfisqueerde goederen der realisten allerlei geldelijke belooningen toekende aan zijn generaals en officieren, tot zelfs aan den geringsten sol-

daat, werd de naam van den Admiraal daarbij niet eens genoemd.¹⁾

Bij herhaling treft men toezeggingen en beloften van Bolivar aan om die schulden af te betalen. In den brief van Bolivar aan Brion van 14 December 1819 in Angostura geschreven, zegt de Generalissimus: „Met voldoening kan ik U verzekeren, dat gij binnen drie maanden over 25.000 pesos zult kunnen beschikken en voor het volgend jaar over méér dan 100.000 pesos. Want van het millioen duros, die ik uit Santa Fé (Bogotá) ontboden heb, is een deel bestemd om uwe schuldvordeningen, misschien wel voor twee derden te voldoen en als wij, zooals ik hoop, Caracas innemen, zult gij geheel en al worden afbetaald”. Zooals men ziet, waren het immer wissels op de toekomst. Nergens lezen wij, dat die beloften ook werkelijk werden ingelost. Ramon Azpurúa zegt in zijn reeds meermalen aangehaalde Biographie van Brion, bl. 473: „las cuantiosas sumas suplidas en toda la campaña magna . . . que el nunca reclamó, ni cuyo pago obtuvo” — „De aanzienlijke geldsommen, die Brion gedurende de geheele lange campagne heeft voorgeschoten, heeft hij nooit opgeëischt, doch zijn hem evenmin ooit uitbetaald geworden”. Nog onlangs bevestigde dit Eloy G. Gonzalez in *Actualidades* Año V, N°. 15: „Para aquella fecha (de la victoria de Carabobo) había invertido, de su peculio, dos millones de bolívars como contribucion al triunfo de la causa. Nunca reclamó, pero tampoco se le pagó”. „Tot op dien datum (van de overwinning van Carabobo op 24 Juni 1821) had Brion 2 millioen bolívars (één millioen gulden) van zijn eigen vermogen voor de zaak der revolutie bijgedragen. Nooit heeft hij dat opgeëischt, maar ook nooit werd het hem uitbetaald.”

De Curaçaosche Geschiedschrijver P. Poel, die het bijzonder goed weten kon door zijn relaties met de Familie Brion op Curaçao, schreef in 1836:²⁾

„Louis Brion liet geen ander vermogen na dan een slecht voorziene *garde robe*. En dit was de man, die een

¹⁾ *Documentos*, N°. 1298.

²⁾ *Curaç. Ct.*, 30 April 1836.

aanzienlijk kapitaal van zijn ouders had geërfd, deze erfenis gedurende zijn menigvuldige zeetochten door vlijt en verstandig overleg had vermeerderd; zich zoo weinig uitgaven voor zijn eigen levensgemak en uitspanning had gegund en in den rang waarin hij diende zulke gunstige gelegenheid had om het beste deel van den buit zich toe te eigenen."

De schrijver A. T. Brusse, *Curaçao en zijn bewoners* bl. 114) zegt, „dat de schuldvordering van zijn (Brion's) erfgenamen aan de Republiek Colombia een half miljoen Spaansche daalders (pesos) beliep, waarvan 400.000 werden uitbetaald." Deze laatste bewering vond ik evenwel nergens bevestigd.

In het werk: „*Venezuelan arbitrations of 1903*" (bl. 161) van J. Ralston vindt men nog eene vordering beschreven van William v. Spader, een nakomeling van Brion, op de Venezolaansche regeering wegens niet betaald voorschot, eertijds door den admiraal aan Bolivar verleend.¹⁾ Deze William V. Spader was een kleinzoon en de eenige erfgenaam van Maria Josefa Brion (de zuster van Louis Brion). Zij was gehuwd met Morents (Mauritins) Franken. Maria Josefa vertrok na den dood van haar echtgenoot naar de Vereenigde Staten waar zij in 1859 overleed, al haar goederen nalatend aan haar eenige dochter Mary Elisabeth Franken, die gehuwd was met Krosen F. B. Spader. — De andere zuster van Louis Brion, Charlotte, die gehuwd was met Josef Foulke, overleed in New York in 1846.

De rechtsvordering van William Spader tegen de Venezolaansche Regeering tot uitbetaling der gelden, door Admiraal Louis Brion aan de Republiek Venezuela geleend tusschen de jaren 1810 en 1821, werd door de Commissie van 1903 van de hand gewezen. Bainbridge, de gevolmachtigde der Commissie, grondde die uitspraak hierop, dat die eisch tot terugbetaling *voor het eerst* werd ingesteld in 1889, terwijl reeds vóór 1846 burgers der Vereenigde Staten bij dien eisch belang hadden gehad. Geen enkele verklaring bestaat er, waarom die eisch zoo lang is

¹⁾ *Mr. K. H. Corporaal*, o. c. bl. 11 noot.

uitgesteld. Een recht nu, dat men gedurende méér dan 43 jaar niet heeft laten gelden, kan bijna niet meer een vordering genoemd worden, (Zie JACKSON H. RALSTON en W. F. SHERMAN DOYLE. *Venezuelan Arbitrations of 1903*. bl. 161/2).

Louis Brion heeft twee testamenten nagelaten. Het eerste dateert van 9 Juli 1819 gemaakt te Juan Griégo op het eiland Margarita. Dit testament vangt aldus aan: „Yo, Luis Brion, Almirante de la República de Venezuela, estando en perfecta salud y en sano juicio, creyendo en todos los misterios, que predica y enseña nuestra Santa Madre Iglesia, y deseando arreglar mis negocios por si acaso me sorprenda la muerte, he tenido á bien disponer”, etc. „Ik, Louis Brion, Admiraal van de Republiek Venezuela, zijnde volmaakt gezond en helder van geest, geloovend in alle mysteries, die onze Moeder de H. Kerk predikt en leert, en verlangend mijn zaken te regelen voor 't geval mij de dood mocht overvallen, heb goed gevonden vast te stellen” enz. In N°. 3 van dit testament maakt hij eenige beschikkingen omtrent zijn goulet *Favorita* en de brigantijnen *Franklin* en *Caroni*. In N°. 4 en 5 benoemt hij tot zijn erfgenamen voor de helft zijn broer Theodoor en diens kinderen verwekt bij zijn vrouw Alida van Eck. De andere helft verdeelt hij in vier gelijke deelen, n.l. voor zijn drie getrouwde zusters Carlota, Helena Agata, en Maria Josefa met hare kinderen en het vierde resteerende part geeft hij aan zijn eigen kinderen Poles, Plantina, Louisa, en Maria Laureta, buiten huwelijk verwekt bij Jane Sartory.

Het tweede testament heeft Louis Brion gemaakt op Curaçao den 25n September 1821, dus twee dagen vóór zijn dood.

In dit tweede testament ¹⁾ herroept Brion alle vroegere

¹⁾ *Protocol van Notarieele Akten van den Secretaris van den Raad van Crimineele en Civiele Justitie des Eilands Curaçao*² 1821, N°. 49.

* Het archief der Kolonie Curaçao, voor zoover het loopt tot het jaar 1828, berust sedert enkele jaren in het Rijksarchief in den Haag. Door bemiddeling van den Rijksarchivaris, den Heer Dr. J. de Hullu, mocht ik van bovenstaand testament een afschrift bekomen, waarvoor ik ZEd. hierbij oprechten dank betuig.

testamenten en beschikkingen. De bevoorrechting van zijn broer Theodoor boven zijn 3 zusters vervalt geheel. Elk krijgt $\frac{1}{4}$ part van de nalatenschap, nadat eerst 5 legaten moeten worden uitgekeerd elk van 250 patienjes (à 2.00 gl.) n.l. aan de kinderen Hermanus en Plantina van Florina, slavin van zijn zwager Foulke, en verder aan Pierre, Lauriette en Plantina, kinderen door hem verwekt bij Jeannette Satoria, die in het eerste testament Jeane Satory genoemd wordt. Vermoedelijk was het kind Louisa, waarvan in het eerste testament sprake was, intusschen overleden. Deze drie laatste kinderen woonden blijkbaar met hun moeder op het eiland Margarita.

Zeer waarschijnlijk bestond het geheele vermogen, dat Brion voor zijn broer en zusters naliet, alléén, uit schuldbrieven op de Republiek Colombia. In dit testament wordt dit vermogen aangeduid: „al zijne na te latene goederen zoo roerende als onroerende, actiën, credieten en gerechtigheden niets uitgezonderd, zoo hier als elders, waar dezelve gelegen of gevonden mogten worden.”

* * *

Hebben Venezuela en Colombia aan Admiraal Brion, aan wien beide landen zulke enorme verplichtingen hebben, de eer gegeven, die hem rechtmatig toekomt?

Het is zeker in hooge mate bevreemdend, dat terwijl alle helden, die een *hervorragende* plaats hebben ingenomen in het begin van den Vrijheidsoorlog, hun namen vereeuwigd vinden in een staat of stad of stichting dezer twee landen, er niets daarentegen gevonden wordt, wat den roemrijken naam van Brion in de herinnering dier beide volken doet voortleven, niets wat een positieve eclatante bevestiging is van het fiere, reeds boven aangehaalde woord van den Libertador:

„Yo el primero, enviaré, si puedo, á la posteridad mas remota, monumentos eternos del bien que hizo á mi patria y de la elevacion de su caracter magnánimo.” „Ik zal de eerste zijn voor zoover dit in mijn vermogen is, om aan het verste nageslacht de eeuwigdurende herinnering

na te laten van al het goede, dat hij voor mijn Vaderland gewrocht heeft en van zijn verheven grootmoedig karakter."

Ook de Kolonie Curaçao heeft groote verplichtingen van dankbaarheid jegens dezen roemruchten landgenoot, die zich zoo verdienstelijk en dapper jegens zijn eigen geboortegrond gedragen heeft. Elk land moet zijn groote mannen eeren. Laten wij ook hierin het kernachtig woord van onze geëerbiedigde Koningin Moeder toepassen: „Laten wij groot zijn in alles, waarin ook een klein land groot kan zijn." Gelukkig dat bij het naderen van het eeuwfeest van Brion's sterfdag het nationaal gevoel eindelijk werd wakker geschud en men den cijns van dankbaarheid in den bescheiden vorm, waartoe onze Kolonie bij machte is, aan dezen edelen, onbaatzuchtigen, grootmoedigen, heldhaftigen landgenoot gebracht heeft (zie aanhangsel).

In April van het afgelopen jaar bracht de vorige Gouverneur van Curaçao, Zijne Excellentie O. L. Helfrich, een officieel bezoek aan Carácas, de Venezolaansche hoofdstad. Bij deze gelegenheid bezocht de Gouverneur ook het Panteón waar de nationale helden begraven liggen. Na eerst voor het Mausoleum van Bolivar, el Libertador (den Bevrijder) hulde gebracht te hebben, richtte zich Gouverneur Helfrich naar de graftombe van Louis Brion, legde daar een krans van levende bloemen neer en zich richtend tot de talrijke aanwezige autoriteiten, sprak Z. Exc.:

„Om aan onze gevoelens van hulde, bewondering en pieteit jegens onzen grooten Landgenoot Brion uiting te geven, die door schitterende daden de zaak der vrijheid van Venezuela zoodanig gediend heeft, dat hem de eer waardig gekeurd is naast de groote mannen dier Natie te mogen rusten, heb ik gemeend dezen krans eerbiedig te mogen nederleggen op zijn laatste rustplaats."

Het oude spreekwoord „*Onbekend maakt onbemind*" wordt altijd bewaarheid. De daden en verdiensten van Louis Brion waren te weinig bekend, ja veeleer in vergetelheid geraakt. Daarom heeft schrijver dezer regelen zich gedurende eenige maanden de moeite en inspanning

willen getroosten om uit de oude officieele en geloofwaardige documenten der geschiedenis de daden en verdiensten van dezen landgenoot op te diepen en ze in het licht te stellen.

* * *

De Republiek Venezuela beschouwt Admiraal Louis Brion als een der *Próceres*, als een der helden en vóórmannen van den Vrijheidsoorlog.

Op verlangen van President Guzman Blanco werd den 18 September 1881 het stoffelijk overschot van Louis Brion op *Rozentak* opgegraven en naar Carácas overgebracht en den 10 April van het volgend jaar in het Nationaal Panteon te Carácas bijgezet.

Aan „*De Vrijmoedige*” van 8 September en volgende nummers van 1881 ontleenen wij daaromtrent de navolgende bijzonderheden:

Door President Guzman Blanco werden de Heeren W. E. Boyé, toenmaals handelsagent van Venezuela op Curaçao, en de Heeren Tomas en Guillermo Golding, afstammelingen van Admiraal Louis Brion, in commissie benoemd om het lijk op te graven, en voor het overvoeren naar Carácas zorg te dragen. Op Zaterdag 17 September, 's morgens ten 7 uur werd het lijk opgedolven. Het geraamte werd in zijn geheel teruggevonden en tevens fragmenten van den deksel der lijkkist, waarop de letters van den naam van den Admiraal voorkwamen. Het gebeente werd toen in een prachtige mahoniehouten, keurig bewerkte kist, waarop in het midden in zilver de naamletters van den Admiraal prijken, neergelegd en naar de stad vervoerd, waar de kist tijdelijk gedeponeerd bleef in het huis Breestraat, hoek Nanniestee, het vroegere woonhuis van zijn broer Theodoor, in afwachting van de aankomst van de stoomboot, die het lijk naar Venezuela zou overbrengen.

Deze plechtigheid vond Woensdagmiddag 28 September met groot ceremonieel plaats.

De imposante stoet was als volgt saamgesteld. Voorop

gingen de vereenigde muziekkorpsen der Schutterij en van het Garnizoen, daarna volgde de lijk-kist, gedragen door twee onderofficieren der Schutterij en twee van de Nederl. Zeemacht. De kist was gedekt door de Venezolaansche vlag, waarvan de slippen gedragen werden door den gepensioneerden Kolonel Prince, den Majoor Kommandant der Schutterij, den Kommandant van het garnizoen en bij ontstentenis van den Kommandant door den 1sten officier van het stationschip *Bonaire*. Aan beide zijden van de lijk-kist liepen de op Curaçao aanwezige Venezolanen. De Heeren Th. Krafft, A. J. C. Brouwer en René Araujo fungeerden als ceremoniemeesters. Alles wat Curaçao in die dagen aan burgerlijke en militaire autoriteiten, aan corporaties en vereenigingen, aan ambtenaren en notabelen bezat, was in den stoet aanwezig. Toen deze zich in beweging zette, liet het muziekkorps den doodenmarsch hooren, speciaal voor deze gelegenheid door den Heer G. R. Palm gecomponeerd.

Op het plein aan den Waterkant aangekomen, ging de stoet voort tot aan het Molenplein, keerde toen terug tot voor de Windstraat, waar de kist werd neergezet en Ds. Hamelberg een welsprekende rede hield, waarin hij de heldendaden van den Admiraal in herinnering bracht en lof en hulde betuigde aan President Guzman Blanco voor diens initiatief om aan dezen held een meer passende laatste rustplaats te schenken in het Nationaal Panteon in Carácas. Daarna brachten de Heeren Golding, de bloedverwanten van den Admiraal, hun dank voor de eer aan hun roemrijken voorzaat door Curaçaosche bevolking bewezen.

Opnieuw stelde zich nu de stoet in beweging. Aan den aanlegsteiger werd de kist in de sloep van Hr. Ms. Stoomschip *Bonaire* geplaatst en aan boord van de *Felicia*, een Duitsche stoomboot in den dienst van de *Red D line*, overgebracht.

Kort daarna stoomde deze boot langzaam de haven uit, terwijl het muziekkorps het Venezolaansch volkslied: „*Viva el bravo pueblo*” speelde, het Waterfort een saluut van 19 schoten loste en de forten de vlaggen halfstok heschen.

In het nummer daags daarna verschenen van „*De Vrijmoedige*” wijdden de Heer J. H. B. Gravenhorst in het Hollandsch en de Heer A. Wolfschoon in het Spaansch eenige regelen in dichtmaat aan de nagedachtenis van den roemrijken doode.

Aanhangsel.

Bij beschikking van den heer Gouverneur van Curaçao, Mr J. B. Gorsira, van 13 September j.l. werd bepaald:

A. dat Dinsdag, de 27ste September a.s., de honderdste sterfdag van Admiraal Brion, als een Zondag zal worden beschouwd, en dat op dien dag met zonsopgang van de gouvernementsvaartuigen, van de forten en van de gouvernementsgebouwen, waar dat bij feestelijkheden gebruikelijk is, de vlaggen worden geheschen, en niet vóór zonsondergang worden gestreken;

B. dat van dien dag af het plein aan den Waterkant Overzijde den naam „Brionplein” zal dragen, in verband waarmede aan de Brion-commissie vergunning wordt verleend om aan het huis hoek Waterkant-Breedestraat een bord met het opschrift „Brionplein” te plaatsen.

2°. Toestemming te verleen om op bovengenoemd plein tegenover het St. Martinusgesticht een gedenksteen te plaatsen ter eere van Admiraal Brion.

3°. Te bepalen, dat van het Waterfort een saluut van negentien schoten zal worden gelost op het oogenblik van de onthulling van bedoelden gedenksteen.